

EUROPAN MAIDEN KESKINÄINEN ASEMA.

ALEMPANA julkaisemme O. W. Kuusisen selostuksen Europan maiden taloudellises- ta asemasta ja suhteesta toisiinsa. Mail- man suursota ja sen jälkeiset vuodet ovat asettaneet Europan maat etupäässä sellaiseen hor- juvaisuuden asemaan, että niissä tapahtuvien mah- dollisten muutosten sarjaa on vaikea edeltäpäin määritellä.

Siinä määrin tässä kirjoituksessa viitataan yleis- mailmalliseen tilanteeseen kokonaisuudessaankin, että siinä olevia tietoja voivat lukijamme käyttää edukseen.

Kansainvälinen Asema.

Taloudellinen kehitys ei kulje suoraviivaisesti e- teenpäin, vaan dialektisesti. Sen jaksoja saman tuo- tantotavan sisällä on paras sanoa taloudellisen ke- hityksen eri asteiksi. Ensimmäiseksi asteeksi kapita- lismiin kehityksessä kussakin maassa voidaan sanoa sitä jaksoa, jolloin maasta vietiin maatalouden tuot- teita ja tuotiin teollisuuden tuotteita. Toiseksi as- teeksi voidaan kutsua sitä jaksoa, jolloin teollinen tuotanto oli niin pitkällä, että teollisuustuotteet muodostivat pääasiallisen viennin ja maahan oli tuotava maatalouden tuotteita. Tämä oli kapitalis- min kehityksen vahvinta aikaa. Kolmanneksi as- teeksi voidaan sanoa finanssikapitaal- in aikaa, jolloin muodostui trusteja ja renkaita ja lopuksi suu- ret pankit tulivat hallitsemaan tärkeimpiä teolli- suudenhaaroja. Muodostui hallitsevia finanssiryh- miä, jotka ottivat käsiinsä maan teollisuuden ja kaupan johdon. Tämä oli viimeistä edellinen kausi kapitalismin aikana. Sitten alkoi seuraava aste sii- tä hetkestä, jolloin Belgian rajalla paukahti ensi- mäinen tykki.

Useimmat Europan maat, kuten Englanti, Sak- sa, Belgia, Ranska, Italia olivat jo tällöin kapitali- soituneet. Niissä oli jo kehitys vienyt siihen että kaikista niistä piti viedä ulos vuosittain yhä suu- remmat määrät teollisuustuotteita ja niihin piti tuoda elintarpeita ja raaka-aineita. Ulkopuoliset markkinat kävivät niille ahtaiksi. Siihen saakka, kunnes maailmanmarkkinat alkoivat täytyttyä, hal- penivat tavarain hinnat. Koska tämä pyrki alenta- maan kapitalistien voitto-osuutta, laajennettiin tuotantoa, jolloin tuotannon paljous takaa voiton paljouden. Mutta tässäkin nousi tie pystyyn. Pari- kolmekymmentä vuotta ennen sotaa oli kapitalismin teknillinen kehitys ollut sellaista, että sitä tosiaan- kin saattoi sanoa teknilliseksi vallankumoukseksi. Saadakseen vientinsä ja tuontinsa edes suunnilleen pysymään tasapainossa koettivat kapitalistiset maat aidata kukin itselleen oman siirtoma-alueen osto- ja myyntilaitumeksi. Mutta mikään niistä ei

päässyt siihen asemaan, että olisi saanut talouten- sa toisista riippumattomaksi. Ne joutuivat markki- noilla aina vastakkain. Englantilaisen kapitalistin rinnalle etäisimmissäkin maissa ilmestyi aina sak- salainen kilpailija. Kilpailu vei siihen, että kapita- lismiin voittoprosentti kävi yhä ahtaammalle ja Europan kapitalistisen teollisuuden asema yhä ki- reämmäksi, sillä se ei sietänyt enää suuria hinnan- alennuksia. Se vei välttämättömästi englantilais- ranskalaisen ryhmän väkivaltaiseen yhteen tör- mäykseen Saksan kanssa.

Tämä on tärkeä muistaa, sillä usein selitetään, että nykyiseen taloudelliseen ahdinkotilaan on mu- ka syynä se, että maailmansota tuhosi niin paljon tuotantovälineitä ja muuta omaisuutta. Sota ei poistanut sodan syitä. Siinä on perusvika. Eiväthän sodan johdosta markkinat laajentuneet, vaan supis- tuivat. Ostokykynen tavarain kysyntä on kapitalis- tisissäkin maissa suuresti alentunut. Markkinat o- vat käyneet ahtaiksi sen vuoksi, että sodan aikana kehittyi siirtomaissa teollisuustuotanto, Intiassa, Kiinassa, Etelä-Amerikassa ja Etelä-Afrikassa. Ko- vin suurta se tosin näissä maissa ei vielä ole, ja o- sa siitä voi mennä kumoonkin kilpailun kautta vanhojen teollisuusmaiden taholta. Mutta osa siitä joka tapauksessa jää pystyyn. Ja se tekee markki- nat ahtaammiksi.

Kapitalistiset maat voivat suhtautua markkinain ahtauteen ainoastaan kapitalistisella tavalla. Ale- taan supistaa tuotantoa, osa liikkeitä pannaan sei- somaan. Hyökätään myös työpalkkojen kimppuun niiden alentamiseksi. Ennen maailmansotaa vallin- nut työläisten palkkataso oli kapitalisteillekin edul- lisin. Niillä palkoilla työvoima tuotti enimmän voit- toa. Alempi palkkataso ei enää tuota hyötyä, sillä sen johdosta työläisten ostokyky heikentyy. Mutta tästä huolimatta kapitalistit luonnollisesti ennem- min ryöstävät palkan työläisiltä kuin luopuvat tila- päisestäikään voitostaan.

Kuten tunnettua, on maita, joissa rahan arvo on nyt sellainen, ettei se ole alentunut enempää kuin kolmanneksen tai puolet ennen sotaa olleelta tasolta ja on taas maita, joissa rahan arvo on mennyt kym- menenteen osaan, jopa toisissa paljon senkin alle. Viimemainittu ilmiö on havaittavissa Saksassa ja sen liittoyhteydessä olleissa maissa. Mitä tämä e- roitus ilmaisee? Saksa kärsii sodasta tavattomasti. Sen talouskoneisto rikkoutui. Maa tuli siihen tilaan, ettei sellaisella talouskoneistolla, mikä siellä nyt on, voida ylläpitää entisen suuruista valtiokoneistoa, puhumattakaan sotavelkain maksamisesta. Valtio- koneistoa tarvitsisi huomattavasti supistaa. Osaksi sitä onkin supistettu, mutta ei läheskään riittävä-

ti. Ylipäänsä tuottamattomat menot ovat liian suuret. Ja mitä irti suinkin saadaan, sen vievät liittolaiset. Ei ole epäilystäkään siitä, etteikö Saksa köyhtymistään köyhdy. Niinpä on Saksan markan arvon putoaminen viime kuukausien aikana ollut vallan tavaton. Muutamassa kuukaudessa moninkertainen. Se ei suinkaan pidä kapitalisteja ystävällisellä tuulella ja vielä vähemmän työläisiä ja virkamiesluokkaa. Maan talousmyllyä jauhetaan ja tavaroita viedään maasta, vaikka niistä ei saada todellisuudessa läheskään sitä hintaa kuin ennen sotaa. Mutta kun tavaroista saadaan maksu ulkomaan valuutassa, niin se kannattaa useille kapitalisteille. Tuollaiset valuuttoalot saavat kuitenkin aikaan sen, etteivät ketkään kapitalistit laajenna tuotantoaan. Tärkeitä raaka-aineita ei kannata tuoda maahan, siihen ei ole rahaa. Yhtä tärkeätä kuin halpaimin raaka-aineiden saanti olisi Saksalle viljan saanti ulkoa. Amerikan vehnällähän Saksan teollisuus pysyi elinvoimaisena kolme, neljä vuosikymmentä. Nykypäivän Saksan vienti on konkurssipesän loppuunmyyntiä. Valtiovelka kasvaa kasvamisestaan, ja sitä mukaa setelien paino käy yhä kiihkeämmiin. Täytyy entistä enemmän nylkeä työläisiä, ja Ranska puolestaan koettaa nylkeä Saksalta, mitä se suinkin irti saa.

Mutta eivät ainoastaan Saksan raha-asiat ole huonot, myöskin Ranskassa on valtion raha-asema järkkynyt ja on yhtä huono kuin Saksankin. Voittajamaana ei Ranskan ole sopinut verottaa porvaristoaan, jota sentään Saksassa tehtiin. Ranska on maksanut suuria valtion eläkkeitä ja sotakorvauksia etupäässä kapitalisteille, suurtilallisille ja muille yläluokkalaisille. Siitä on Ranskan valtiovelka yhä sodan jälkeenkin kasvanut ja liikkeessä oleva setelmäärä huomattavasti noussut. Voittajamaana Ranska alussa kyllä sai lainoja, mutta nyttemmin on sekin tyrehtynyt.

Korkean valuutan maissa voi teollisuuden kohoamista vielä tilapäisesti tapahtua. Näin onkin käynyt Yhdysvalloissa ja Japanissa. Ne ovat ainoat kapitalistiset maat, joissa sodan jälkeen teollisuustuotanto on lämpäisesti noussut korkeammaksi ennen sotaa vallinnutta tasoa. Yhdysvalloille se on ollut mahdollista Etelä-Amerikan markkinoiden takia. Euroopan mantereeseen köyhät maat vetävät korkean valuutan maita mukanaan suohon. Tämän vaaran torjumiseksi nähdään esim. Englannin suosivan Keski-Europan teollisuuden kohottamista jaloilleen. Se on sen omien etujen mukaista, siksi se meni Genuaankin. Ranska ei sitä tahdo, se vain pyrkii kiuhduttamaan Saksan, peljäten yhtä paljon Saksan taloudellista, kuin valtiollista kohoamista.

Pulan pääaihe on siinä, että kun kapitalististen teollisuusmaiden menekkialueet eivät laajene, niin köyhtyminen jatkuu. Teollisuuden voimakkaammaksi maataloutta, joka kehitys ennen tapahtui kapitalismin voimasta yksityisissä maissa, voidaan nyt katsoa tapahtuneeksi maailman mittakaavassa. Sen vuoksi on uusien ulkopuolisten markkinain löytä-

minen mahdotonta. Välttämättömäin elintarpeiden ja raaka-aineiden hinnat pyrkivät pysymään suhteellisesti korkeammassa hinnassa kuin korkealle kehittyneen teollisuuden tuotteet, aluksi tosin vain alhaisen valuutan maissa, mutta myöhemmin myös muissa. Pääoman elimellinen kokoonpano alenee, tuotannon kehitystaso alenee.

Tätä kapitalismin kautta voidaan sanoa sen *rappioasteeksi*. Tällä taloudellisella rappioasteella esiintyy tietysti vastaava valtiollinen hajaannus, joka viimekädessä ilmenee sotina ja vallankumouksina. Maailmansota oli ensimmäinen pätkä tätä kapitalismin rappioasteen valtiollista historiaa. Tuotantovoimat siinä pommittivat voimakkaasti niitä ympäröivää kapitalistista kuorta vastaan.

Jos kapitalistit voisivat säännöstellä tuotannon, muodostaen kaikista eri liikkeistä yhden ainoan yleisen monopoliliikkeen, niin se voisi olla porvariston luokkavallan pelastus. Tämä olikin esim. Rathenaun suunnitelma. Mutta useimmat kapitalistit eivät millään taivu siihen, sillä se merkitseisi heidän riistovapautensa rajoittamista jopa yksityisomaisuuden poistamista. Siksiäpä Rathenaunkin sai kuulua kalloonsa. Kapitalisteilla on synnynnäinen vauhkous kaikkien pakkoluovutussuunnitelmien suhteen, yksinpä tuollaistenkin. Että tuollaisia suunnitelmia sittenkin jotkut kapitalismin edustajat esittävät, joita toiset heistä jyrkästi vastustavat, on sekin rappiotilan ilmauksia. Päinvastainen pyrintö on taas se, että saatettaisiin jälleen valtaan täysin vapaa kilpailu. Mutta useimmiten on asian laita sillä tavalla, että samat kapitalistit tahtovat sekä sitä että tätä. Tahdotaan samalla kertaa sekä monopolia että vapaakauppaa ja siitä johtuvat heissä poliittisetkin heilahdukset. Tämä kaksisuuntainen harhailu porvariston keskuudessa sekä taloudellisella että valtiollisella alalla, ristiriitainen pyrkimys keskitykseen ja epäkeskitykseen, se on kapitalismin rappioajan päätunnusmerkkejä. Kun taloudellinen kehitys ei pääse kulkemaan nousevaa suuntaa, vaan luisuu taaksepäin, niin se tuo tullessaan myös tällaisia ristiriitoja vallassaolevan luokan keskuudessa. Suurimpana ristiriitana tällä talousasteella on kuitenkin porvariston ja työväen välinen luokkataistelu, joka lopulta johtaa proletarisen vallankumouksen voittoon.

Mutta matka maailmansodasta proletarisen vallankumouksen kansainväliseen voittoon on historiallisesti melkoisen pitkä loikkaus. Siinä on useampia välimatkoja ja kullakin välimatkalla omat piirteensä ja osaksi oma suuntansa. Historialhan ei kulje aivan suoraa suuntaa, vaan murtoviivaista rataa. Yhtä valtiollisen historian välimatkaa voimme sanoa *etappiväliksi*. Ensimmäisenä etappivälinä nykyisellä murroskaudella voisimme pitää sota-aikaa. Toisena etappivälinä taas ensimmäisten vallankumouksellisten liikehtimisten aikaa sodan ohimentyä ja sen loppupuolella. Sellaisia liikehtimisiä oli Venäjällä jo helmikuussa 1917 saman vuoden heinäkuuhun asti, sitten Suomessa, myöhemmin Saksas-

sa, Italiassa, Tšheko-Slovakiassa, Bulgariassa ja muualla. Yleisempänä oli tämä liike vuosina 1918 ja 1919. Se voidaan katsoa päättyneeksi v. 1920. Kansainvälisessä kommunistisessa liikkeessä oli tämä etappiväli perustavaa aikaa jolloin pidettiin Internationalen I ja II kongressi. Lyhyessä ajassa tämä Internationale ikäänkuin pulpahti esiin ja muodostui suuremmoiseksi järjestöksi. Siinähan on nyt yli 60 vallankumouksellista työväenpuoluetta kaikilta puolin maailmaa. Sen nopea nousu on ollut yksi historian suurimpia ihmeitä Venäjän vallankumouksen jälkeen. Maailmanhistoria tarvitsi semmoista jättiläisauraa, kuin Kommunistinen Internationale on, päästykseen eteenpäin, ja se loi sen äkkiä. Sen avulla rupesi kansainvälinen työväenliike pääsemään eteenpäin vallankumouksellisessa taistelussaan porvariston järjestettyä luokkavaltaa vastaan.

Tuolla alkukaudella piti Kommunistisen Internationalen toimintalinjan olla jossakin määrin toisensuuntaisen kuin nykyään. Silloinen aika oli hyökkäävän taktiikan aikaa. Toisinaan liiaksikin. Saksassa esim. Kommunistinen puolue läksi liikkeelle aivan valmistautumatta, mutta erinomaisen rohkeasti. Saatiin selkään. Mutta niin raskasta kuin se olikin, oli se välttämätöntä oppia. Tappio opetti voittoa vasten taistelemaan.

Se etappi on nyt eletty ohi. Seuraavan etappivälin alkaminen oli vielä viime vuoden keskivaiheilla monelle meistä epäselvä asia. Saksassa vasta Internationalen kolmannen kongressin jälkeen rupesi selvästi tuntumaan uuden menettelytavan tarve. Venäläiset toverit piirsivät sen päälinjan jo paljon aikasemmin. Lenin jo oikeastaan puolitoista vuotta aikasemmin. Hänen kirjoituksensa vasemmistokommunismia vastaan osoitti, mitenkä hän jo silloin oli selvillä uuden menettelytavan välttämättömyydestä, siitä, ettei hyökkäykseen ollut lähdeittävä kapitalistisissa maissa vielä silloisilla voimilla, että tämän liikkeen puolueiden oli toistaiseksi keskitettävä voimansa laajempain työväenjoukkojen, työväenluokan enemmistön kannatuksen voittamiseksi.

Siis johtaville tovereille tämä perusajatus oli aivan selvä jo Kominterin kolmannen kongressin aikana ja heidän johdolla siellä hyväksyttiin sen mukaisen menettelytavan yleiset ohjeet. Vasta syksyllä alkoi Saksassa kuulua järjestyneen työväen joukoista vaatimus työväenluokan kaikkien voimien yhdistämisestä porvaristoa vastaan. Kommunistisen Internationalen toimeenpaneva komitea yhtyi heti siihen vaatimukseen, mutta sillä kertaa vielä siinä muodossa, että kehoitettiin työlläisiä yhtymään "alhaalta käsin", vastoin sosialidemokraattisten johtomiesten kieltoa, se oli, yksinään haikailemaan. Tässä kehoituksessa syyskuulla 1921 puhuttiin kyllä jo työväen yhteisrintamasta, mutta sen piti muodostua aina ilman sosialidemokraattien johtajia.

Tämä on keskeneräinen ajatus. Tarkoitus oli

erottaa sosialidemokraattiset johtajat niiden kannattajajoukoista ja tarkoitus on tietysti oikea. Mutta miten se saadaan parhaiten toteutettua? Ne johtajat ovat päänä ruumiissa, jona ovat sosialidemokraattiset puolueet, eikä kaulan katkaiseminen siltä ole heti mahdollinen. Kolmisen kuukautta sen jälkeen olikin Kommunistisen Internationalen johdossa kehkeytynyt entistä rohkeampi ajatus: ei ole pelättävä sosialidemokratian johtajiakaan kutsumasta yhteisrintamalle vierailemaan. Jo aikaisemmin oli Radek Saksan puolueelle avannut tämän linjan, mutta puolue kulki silloin vielä entistä etappitietään, maaliskuun taisteluja kohti. Tov. Radekin aloite ei silloin vienyt sen pitemmälle kuin siihen, että Saksan Kommunistipuolueen johto julkaisi Ammattijärjestölle ja sosialidemokraattisille puolueille osoitetun avoimen kirjelmän, jossa tarjottiin yhteistoimintaa eräiden työväen lähimpäin vaatimusten läpiajamiseksi. Kirjelmään ei saatu mitään vastausta eikä Kommunistipuoluekaan sen johdosta tehnyt mitään. Tuohon aloitteen nähdessä oli monikin meistä siihen aikaan kovin epäileväällä kannalla. Tämmöinen tarjous — johtajilleko! Selville sosialipettureille! Sitä oli vaikea ymmärtää. Eikö se saa aikaan sekaannusta työväen keskuudessa? Mistä nähdään ero sosialipetturein ja työväenasian ajajien välillä? Vaarallinen juttu se tietysti olikin, kun tarjousta ei oltu valmistettu joukoissa, eikä sitä seurannut mikään voimakas tukiliike puolueen puolelta, vaan se jäi pelikaksi tarjoukseksi. Yhteisrintama on muodostettava taistelussa. Sehän on sotaliitto yhteisen vihollisen voittamiseksi, mutta samalla liittolaisjoukon johdossa olevien vihollisen ystävien paljastamiseksi heidän oman joukkonsa edessä.

O.W. Kuusinen.

Mitä edelläolevan loppuosassa sanotaan palkkatyöväen suhtautumisesta kapitalistiluokkaan eri maissa, niin tähän puoleen kannattaa meidän Amerikassa sanoa muutama sana.

Nämät Kuusisen lausunnot ovat ikäänkuin todistuksia niille väitteille, mitä Amerikassa industrialistien taholta sanottiin amerikalaisen kommunismin kuumeisimmalla hetkellä kapinahankkeista, taikka vallankumouksesta Amerikassa.

Kun tuona aikana, jolloin Euroopan vallankumoukset vielä häikäisivät miltei kaikkein silmiä, tässä maassa industrialistien taholta huomautettiin, että Amerikassa täytyy mennä kehitys pitkän matkaa vielä eteenpäin ennenkuin tässä maassa voidaan onnistuneesti suorittaa vallankumous. Siihen täytyy Amerikan palkkatyöväenkin suunnattomasti valmistautua ja siihen mennessä kun vallankumous tulee mahdolliseksi, historialliseksi välttämättömyydeksi, on tämän maan työväestöllä erikoisesti syytä ottaa tämä valmistautuminen ja itsensä kasvattaminen huomiotaan ja tehdä työtä sen eteen, se on, itsensä vallankumouksen hyväksi.

Huomautettakoon tässä vielä lisäksi, että Ame-

rikan Yhdysvallat ovat menneet sen ajan ohitse teollisessa kehityksessään jo yli puolivuosisataa siitä, mitä esim. Venäjällä on nyt alussa. Täällä kapitalistien teollisuusvallankumous voitti maa- ja henkiorjuuden historiallisesti 1860 luvulla sisällissodan muodossa ja sen jälkeen on Amerikan kapitalismi viettänyt nousukauttaan. Se ei ole vielä siinä määrin rappeutunut, että nyt köyhälistön vallankumous olisi tänä hetkenä silmiemme edessä. Tässä meillä täällä on erikoinen syy kiinnittää huomiota toimintaamme tulevaisuudessa, että se tulee parhaiten vastaamaan tarkoitustaan työväenluokan järjestämiseksi ja kasvattamiseksi.

Tällaisten huomautusten tekeminen oli vähintään vastavallankumouksellista meidän patentti vallankumouksellistemme mieltä. Nyt aivan läheiset historialliset tapahtumat osoittavat, että lähimpänä asioiden ja tapahtumien oikeaa ymmärtämystä tässäkin suhteessa ovat olleet paljon parjatut industrialistit.

Tov. Kuusinen huomauttaa, että Venäjän vallankumouksen yhteydessä syntyneet ja kehittyneet kansainväliset, erikoisesti Kolmas Kansainvälinen on joutunut muuttamaan taktiikkaansa siitä, mitä se oli alussaan. Nyt voimme mainita, että tästä

eteenpäin sen taktiikka tulee muuttumaan yhä enemmän. Oikeastaan nyt aivan ilmeisesti tulee tähän kansainväliseen nähdessä kysymykseen kenen palvelukseen ne kansainväliset joutuvat. Jäävätkö ne suorastaan Venäjän nykyisten vallanpitäjien johtamiksi ja siis nousevan kapitalismin liikkeiksi vai valloittaako palkkatyöväestö niissä nimissä kulkevan liikkeen omien pyrkimystensä palvelukseen.

Ensimmäinen oletamus näyttää sangen johdonmukaiselta ottaen huomioon Venäjän hallitusohjissa olevan aineksen nykyisen aseman ja sen mukana olevan johtajajoukon näissä Kansainvälisissä liikkeissä. Sitä mukaa kun kapitalismi kehittyy Venäjällä, joutuu pakosta Venäjän palkkaköyhälistökin rakentamaan omat liikkeensä sekä liittämään kohtalonsa muiden teollisuusmaiden liikkeiden mukaan. Venäjällä nykyään vielä "oppositionin" nimellä kulkeva aines on vasta itu siitä, mitä Venäjän nouseva palkkaköyhälistö joutuu kulkemaan toiseen suuntaan sen vallanpitäjistä Venäjällä.

Tällä tiellä varsinaisesta palkkaköyhälistöstä muodostuu vasta lopullisesti se tekijä, joka murtaa kapitalismin ja rakentaa selvän tien teollista tuotannon tasavaltaa kohti.

MUISTIINPANOJA ANDREAN RINTAMALTA.

(Kirj. Punakaartin Päällikkö.)

UOMEN suurlakko, josta sittemmin kehittyi Suomen porvareitten työläisilleen kostoksi hankkima sisällissota, on jo viiden vuoden vanha muisto. Tämä allaoleva selostus samalla kuin se on historiallinen, on se myös mielenkiintoinen siitä urhokkuudesta, millä Suomen työläiset todella nousivat puolustautumaan valkoista terroria vastaan. — Toim.

Luullen olevan jo kaikki rauhallista yleislakon jälkeen pidimme kokouksen Viipurissa 15 p. tammik. 1918, jossa päätettiin lopettaa Järjestökaartin toiminta. Kuitenkaan ei kaikki ollut vielä rauhallista, sillä 23 p. lahtarit toivat joukkonsa Viipurin asemalle ja jakivat heille aseita, jonka jälkeen joukot hajaantuivat kaupunkiin sitä varten varustettuihin kivirakennuksiin, joissa oli ampumareijät ja muut sotavarustelut. Samana iltana noin 10 tienoissa alkoivat ammunnan kaupunkiin

herättäen siten entisiä Järjestökaartin jäseniä. Herättyään ammuntaan alkoivat Järjestökaartilaiset kiireesti koota joukkonsa koolle ja samalla vastaamaan lahtarein tuleen omilla vajanaisilla asetuksillaan. Kuultuaan meikäläisten vastaavan alkoi lahtareita jänistää ja heittivät aseensa mikä minnekin ja lähtivät livistämään muka vapaina mistään tietämättä. Noin 285 vankia, joilla oli aseet kädessä viimeiseen asti, saatiin sinä yönä. Osa venäläistä sotaväkeä, tietämättä mistä oli kysymys, yhtyi meihin luullen menshevikien olevan vastassamme.

Tietämättä mitään yöllisestä kahakasta menin aamulla Viipuriin, vaan Papulan sillalla tuli vastaan 2 punaista kiväärit olalla ja kysyivät josko minulla on minkälaista kulkulupaa. Kysyttyäni minkälainen kulkulupa pitäisi olla, vastasivat he että entinen Järjestökaartin jäsenkortti on kelvol-